

Institut Européen des Jardins & Paysages

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen

Inventaris Limburg

Kloostertuin Mariae Laudes

Auteur(s) : Onroerend Erfgoed | Flanders Heritage Agency
www.onroenderfgoed.be <https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Titel:	Kloostertuin Mariae Laudes
Provincie:	Limburg
Gemeente:	Borgloon
Deelgemeente:	Kerniel
Bron:	Schepping: 2013-10-16 Bijwerken: 2017-05-30 URI: https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/134295
Coördinaten:	Breedte: 5.35712362916 Lengte: 50.8144321603

Primaire tekst

Ommuurde tuinruimte van de voormalige abdij Mariënlof, voornamelijk omgezet in boomgaard en kleine siertuin uit het midden van de 20ste eeuw, ter vervanging van de mestvaalt op het neerhof. Ligging en later ommuurde boomgaard ongewijzigd sinds de 18de eeuw.

De Ferrariskaart (1774-1775) geeft de situatie weer van het klooster van Colen, een 15de-eeuwse stichting met een bewogen geschiedenis waarin het evolueerde van kruisherenklooster naar Bernardinessenabdij. Aan een vierkant complex rond een kloosterpand ten westen beantwoordt ten oosten een neerhof, met tussen beide de toegang. De abdij ligt in een grote, omhaagde boomgaard met tuinen ten westen en drie visvijvers op de beek ten oosten. Rond 1744 werd de site beschreven als "een lichte helling met een helder bos van opgaande bomen". Allicht werd het hout van deze bomen gebruikt bij de constructie van een nieuwe kerk, na een blikseminslag in de oude. Van bos is er op Ferraris immers geen spoor. Vandaag zijn er evenmin vijvers. Op het Primitief kadasterplan blijkt er niet veel te zijn veranderd in het grondgebruik en dezelfde situatie herkent men ook vandaag nog, ook al zijn sommige gebouwen recenter dan de eerste helft van de 19de eeuw. Het klooster is omringd door boomgaarden en ligt op de westelijke rand van de vallei van de Kleine Herck, die daar één van haar bronnen heeft. De opgeheven spoorlijn Tongeren/Neerlinden, die in 1880 gekadastreerd werd, versterkt het geïsoleerde karakter van de site, ten noordoosten van de stadskern van Borgloon. De toegangsweg, op het oude tracé, eindigt bij het poortgebouw.

De mestput op het neerhof werd in de jaren 1950 als tuintje aangelegd: twee okkernoten (*Juglans regia*) (100 cm) en twee berken (*Betula pendula*) (100 cm) beschaduwden een deels omhaagd gazon met bloemen, struiken, een vijvertje, natuurstenen fragmenten gerecupereerd uit de verwoeste gebouwen, een waterpomp en een zonnewijzer met een leistenen uurwerkplaat op een achthoekige sokkel van blauwe hardsteen.

De kloostertuin, waar ook eertijds de moestuin moet hebben gelegen, is nu siertuin, grasveld en boomgaard geworden en neemt de historische tuinsite in. Hij sluit aan bij de ruime, ommuurde kloosterboomgaard, juist zoals op de Ferrariskaart.

Deze boomgaard ligt ten zuiden van de kloosterkerk, tussen hoge muren van baksteen uit de 19de eeuw, die afgewerkt zijn met een afzaat en op de oost- en zuidzijde trapsgewijs de helling volgen van respectievelijk de Colenstraat en de met populieren beplante parkeerstrook. Op de westzijde loopt de muur door tot de bouwlijn en vervoegt daar de noordelijke tuinmuur van het klooster.

De barrier, als toegang tot de boomgaard buiten het klooster, bevindt zich in de noordoostelijke hoek, bij het poortgebouw. Het gietijzeren spijlenhek, aan de straatzijde voorzien van blauwgeschilderde blindborden om inkijk te verhinderen, hangt via ogen in twee natuurstenen blokken ter versteviging van de muur, die als tegengewicht pilastergewijs werd verhoogd. Tussen

barrier en poortgebouw bevindt zich nog een steekboogvormig voetgangersdeurtje en er tegenover een tweede lager hek van blauwgeschilderd smeedijzer als toegang naar het achtererf van het neerhof. Een Hollandse linde (*Tilia x vulgaris*) (210 cm) beschaduwde deze plek.

De abdij Colen, die haar naam dankt aan de stichteres Maria van Colen, echtgenoot van Jan van Mettekoven, heer van Gors-Opleeuw, is een belangrijke toeristische attractie in Haspengouw en werd terecht laureaat van de Vlaamse Monumentenprijs 2005.

Auteur: De Maegd, Christiane

Auteur: Van den Broeck, Myriam

Datum: 2007

Titel Text: Ommuurde tuin van de bernardinessenabdij Mariae Laudes

Grafische documenten

Bakstenen muur van de boomgaard van de abdij van Kerniel (Vlaamse Gemeenschap, 01-01-2007, ©Vlaamse Gemeenschap)

Bibliografie

Kadasterarchief Limburg, Hasselt, Primitief plan door Reynders, 1809, herzien in 1841; tweede exemplaar door Houben.

Kadasterarchief Limburg, Hasselt, opmetingsschets nr. 4.

Bouwen door de eeuwen heen. Inventaris van het cultuurbezit in België. Architectuur, deel 14N4, p. 185-190.

DE SAUMERY P.L.(?), *Les délices du pays de Liège*, deel IV, p. 287, geen illustratie.

Relaties

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/2041>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/97616>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/135344>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/121136>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/31968>

Beknopte karakterisering

Datering: na WO II

Typologie: afsluitingshagen, boomgaarden, hekken, kloostertuinen, moestuinen, nutstuinen, omheiningsmuren, siertuinen